

1 Korinti

Yai zézé ac.

¹ Anutuac ewa siñ niñac Kristo Yesuac méliméli ic wammañ niñac héihéré nénéña ni Paulo zéma neñañ dacmunanina Sositene nerenñ imi

² Korinti ama areña yandaiguc Anutuac hénarorñ, Kristo Yesuac qeriaiguc météré énécmimia, ic embac téréya zéénécmimia ini zéma baera baera séc, neñañ Miñ Kewu, onac zéma nonac Miñ Kewu Kristo Yesuac qac buñaya qac héhélima kecanzu momac yanda onac muru momacnec oénécmizic.

³ Mañgocnina Anutu zéma Miñ Kewunina Yesu Kristo iorarunec ewa hia zéma luaenén he énécmima kecmac.

Ewa hia ac.

⁴⁻⁶ Kristoac héipuc wamma zéyiñ ackuazéc iminén kekecginaiguc seligima heyec. Heyu iwac qeriaiguc ai memec buña zéma zéauauac kuha zéma niniña imuhucya moczon yanda énécmiyu sécgé énécmima hezac. Heyu Kristo Yesuac qeriaiguc onac buña qeénécmiyec Anutuac ewa hia awac buña imuac niñac wamma ni nalé séc onac niñ wamma Anutu ewa hia ac ézéanzua.

⁷ Hénia imuac niñac ini qeri uñawac sese méñac méñ météqététañ ménda wamma késa kecma Miñ Kewunina Kristo Yesunén winiñu haénécmimac niñ mambéc kecanzu.

⁸ Anutunéj Miñ Kewunina Yesu Kristoac hayawac naléiguc kápésic qahac solañja nammu niñac meseli énécmiyunec kecgic nalé tetcgia hamac.

⁹ Anutu imi ménzézé ménzézéya qahac, inéj mia ini nañja Miñ Kewunina Kristo Yesuguc ala kecec wammu niñac unuruyec.

Hénaorij enej héndéjamuma kecgic Paulonéj ac wañ énécmiyec.

¹⁰ Imuac bec, Dacmuna hécna, ni Miñ Kewunina Yesu Kristoac qaciguc zéwelec énécmizua. Ini ac zéwiñ zé hénia momacnec zému. Imuhuc wamma sugginaiguc héndéj qéndéj qahac, néj ewa momaciguc zéma ewa siñ momaciguc toroqe amuma kecmu.

¹¹ Dacmuna hécna, sugginaiguc ac zéej zémaya hicñiyec hezac imi Koloeac hénia géséhéra ienen zégic niñi.

¹² Ni ac imi hénia yomuhuc niñac zézua; Ini enac enac yomuhuc zéanzu; Ni imi Pauloac ic. Ni imi Apoloac ic. Ni imi Kefawac* ic. Ni imi Kristoac ic.

¹³ Ini niñgic, Kristonéj téma sasala wamma keczu me? Paulo neñ onac niñac wamma ic héñgeña wéndaraiguc humuyi me? Wañu ini Paulo nuac qacnaiguc doku naecgic me?†

¹⁴ Ni nenaoc Krispo zéma Gaio iorac sac doku naec érécmima tosara doku ménda naec énécmiyi. Wañu imuac mia deguc nimba hia wañu, Anutu ewa hia ac ézézua.

---

* **1:12:** Kefa imi Aram ac, Petero imi Girik ac, héniaigira momacguc, neñañ aciguc baña zézéya. † **1:13:** Me kembraña 15 imuaru imuhucyanec.

15 Ménéñ méné ini nuac qacnaiguc doku naec énécmimia zéwu niñac imuhuc ninzua.

16 (Munğuc nimba Sitefana iwac héna géséhéra imi acguc doku naec énécmiyi. Wañu tosia ménac méné doku naec énécmiyi me qahac imi ménda ninzua.)

17 Kristonéñ méli néñec imi ic doku naec énécmimanñ niñac qahac, néñ buña suruc hiabia énézémanñ niñac. Imuac mia, Kristoac ic héñgeña wéndara imi eñomia wambac niñac zéma, nena niñtegic qinñtegic acnanéñ ménda énézéanzua.

Kristo imi Anutuac Kuha zéma niñtegic qinñtegic acya wanzac.

18 Imi mia hénia yomuhuc niñac imuhuc wañanzua; Ic héñgeña wéndarawac buña suruc imi humucac héna tianzu ionac muru imi ac qelaña wanzac, néñ kekec héra nénécmiyu añgénéñ tíma kecanziñ nonac muru imi Anutuac kuha wañanzac.

19 Imuac mia ac kiwi méné ooyawac hezac imuaru Anutunéñ yomuhuc zézac; Ni ic niñtegic qinñtegic ginaguc ionac niñtegic qinñtegic ac imi qewa qahac wandacmac, wañu ninññ asac asariginaguc ionac ninññ asac asarigina imi qewa madacmac.*

20 Niñtegic qinñtegic ic imi dimia? Kiwi ic imi dimia? Nalé yomuac zézé ic imi dimia? Anutunéñ baec yomuac niñtegic qinñtegic ac imi qeyu qelaña ménda wandaczac me?

21 Anutuac niñtegic qinñtegic ac imi mia baec ic eñañ niñtegic qinñtegicginanéñ niñasarimuac

---

* 1:19: Yes 29:14

séc qahac. Imuac mia, Anutunéh buña suruc zéauauya imi héná qelañaguc haima ninzéh ninzéh ic kekec héla mihicñi énécmimanñ zé nimma ségiségi wañec.

22 Yuda ic eneñ sésécac kiwi méréra niñac zéwelec wañgic. Girik ic ieneñ niñtegic qinñtegic ac hénia hénia imuac niñkewu wañanzu.

23 Néñ nini imi ic héngeña wéndaraiguc birinñéh qegic humuyec Kristo i zéau énécmianziñ. Wañu héná imuac Yuda ic ieneñ niñgic hoc ésécnec hégwétécgé énécmianzac. Wañu ic enia ionac muru imi, héná qelaña ésécnec wañanzac.

24 Wañu Yuda ic zéma Girik ic momacnec, héihéré énécmimia ionac muru imi Kristonéh Anutuac kuc zéma Anutuac niñtegic qinñtegicya wañanzac.

25 Imi mia hénia yomuac niñac; Anutuac qelañanéh baec ic ionac niñtegic qinñtegic imi ogicma eñeña wañanzac. Wañu Anutuac bébélacñianéh baec ic ionac kucgina ogicma selia wañanzac.

26 Dacmuna hécna, imuac mia nanañgina dimuhucyanec unuruyec imi hémma niñtegicgic. Séwiac hénaguc namma zéni, suginaiguc niñtegic qinñtegic ic sasala qahac. Wañu kucginaguc acñuc sasala qahac. Wañu ic eñeña tuñ yanda igucnec hicñihicñiya sasala qahac.

27 Wañu Anutunéh baecac qelaña énépésima niñtegic qinñtegic ic gamu qeçe mihicñi énécmianzac. Wañu baecac bébélacñia énépésima ic kucginaguc imi gamu qeçe mihicñi énécmianzac.

28 Anutunéh baec yomuac ic mamaya zéma nenesic ic zéma ic maqeqeya imuhucya énépésima ic tosara imuhucyanec qahac imi wai énécmianzac.

29 Imi mia baec ic méjnéh méj Anutuac kiwaiguc séwi enéh wambac niñac imuhuc wañanzac.

30 Ini imi niñtegit qñtegitcna zéma haka solañanina zéma météréac buñanina zéma bon héréhéréac miñina Kristo Anutuac murunec hahaya iwac qeriaiguc Anutuac murunec hicñima kecanzu.

31 Imi mia ac ooyawac hezac séc ic méjnéh mepé qepési ac méj zéman zé Miñ Kewuac qeriaiguc zému niñac imuhuc wañ nénécmiyec.‡

2

Kristo ic héngēja wéndaraiguc humuyec imuac buña zéauauya.

1 Dacmuna hécna ni onaru hama Anutuac ackuazéc énézéyi* nalé imuaru nena acna me nena niñtegit qñtegitcna mezeric qezeric wamma ménda énézéyi.

2 Imi mia ni sugginaiguc kecma iwawai tosara qahac, néj Yesu Kristo zéma biriñnéj qegic ic héngēja wéndaraiguc humuyec imuacnec sac niñareñgéman zé niñseliyiac imuhuc wañi.

3 Wañu sugginaiguc bébélacgia wamma bac yandi yandi wamma zénéh hiri hiri wamma keru.

---

‡ **1:31:** Yer 9:24, Ac yomuac hénia imi iwawai tosara niñac mepé qepési ménda wambiñ, néj Miñ Kewu nimmizñ imuac meyacma zéwiñac hezac. * **2:1:** Kiwi méraginanéh ooya tosaraiguc; Ni Anutuac ac sanja zéau énécmiyi.

⁴ Wañu ac zézéna zéma ackuazéc zéauauiguc imi nalé yomuac niñtegit qin̄tegit ac méra qemimiawac séhanéñ ménda nañgéma zéyi, néñ Uña Teréyawac winiwininiya zéma iwac kuhaguc énézéyi.

⁵ Imi mia onac ninzéh ninzéhginanéñ ic onac niñtegit qin̄tegit aciguc qahac, néñ Anutuac kuciguc sac héiseligima hemac niñ imuhuc wañi.

Niñtegit qin̄tegit héla Anutu arunec hahaya.

⁶ Wañu nini imi yandima ninzéh ninzéh ic héla wamma keczu ionac sugginaiguc imi niñtegit qin̄tegit acwac zéanzin̄. Wañu imi mia baec yomuac niñtegit qin̄tegit zéma baec yomuac galeñ ionac niñtegit qin̄tegitgina qahac, néñ

⁷ Anutuac niñtegit qin̄tegit sasañgia imuac zéanzin̄. Imi mia musañgéyu heyec, néñ Anutunéñ neñañ edamu niñac wamma baec kuruméñ ménda hicñiyocnec nalé hama keñec imuaru zéseliyu heyec imi mia.

⁸ Niñtegit qin̄tegit imi mia baecac galeñ sugginaiguc méñnéñ méñ ménda niñtegitrec. Niñtegitbunec imi Miñ Kewunina edamuyaguc imi ic héñgeña wéndaraiguc ménda qewunec.

⁹ Imi mia ac kiwi méñ yomuhuc ooyawac hezac ésécnec; Anutunéñ siñ nimmianzu ionac niñac wamma némaria méñ walac mezerirecac hezac imi kicnéñ ménda héhéña, gezacnéñ ménda niniña, wañu baec ic méñac ewa qeri méñnéñ ménda niñtegit qin̄tegitira wanzac.

¹⁰ Wañu imuhucya imi Anutunéñ ionac qahac, néñ nonac muru Uña Téréyanéñnec mewinini

nénécmiyec. Uŋa Téréya imi mia iwawai moczoŋ niŋtegiema Anutuac niniŋ qeyu hiŋgac hiŋgarawac séc niŋtegi canzac.

¹¹ Ic méŋac hénia imi tosara qahac, néŋ uŋaya qeriaiguc keczac imi sac ninzac. Hénia imuhucyanec Anutuac hénia imi acguc tosara qahac, néŋ Anutuac Uŋanéŋ sac ninzac.

¹² Nini imi baecac uŋa imi ménda meyiŋ, néŋ nini sese Anutunéŋ ewa hiawac nénécmiyec imi niŋtegi biŋ niŋac Uŋa Téréya Anutu arunec hahaya imi mema keczin.

¹³ Nini imuac mia zéauma baec icac niŋtegi qinŋtegi néŋ ku nénécmimia imuacnec ménda mema zéanzin, néŋ Uŋa téréyanéŋ ku nénécmiyec imuacnec mema zéanzin. Iwawai Uŋa téréyawac murunec hahaya imi Uŋa téréyawac sesenéŋ méra nénécmiyu niŋtegi canzin.

¹⁴ Séwiac siŋiguc keczac imuhucyanéŋ iwawai Anutuac Uŋa téréyawac sese imuac niŋu qelana tanec waŋu, ménda anŋétianzac. Iwawai imuhucya imi Uŋaguc niŋgésimacac séc, imuac niŋac ic imuhucyanéŋ méndagucnec niŋtegi canzac.

¹⁵ Ic Uŋa téréyagucnéŋ iwawai Anutu arunec hahaya imi moczoŋ hia niŋgésima anŋétianzac, néŋ eŋeya imi gésigési aciguc ménda opocgi eŋanzac.

¹⁶ Mérénéŋ Miŋ Kewuac ewa siŋ niŋtegiema hia kumimac me?✧ Waŋu neŋaŋ imi Kristoac ewa siŋ imi anŋétima keczin.

✧ **2:16:** Yes 40:13

3

Korinti hénaorij imi héndénamuma kecgic.

¹ Dacmuna hécna ni ic embac Uña téréyaginaguc énézéanzua éséc nec onac énézéman zé osizua. Imuac séwiguc kekec zéma Kristoac kokochéra énézéanzua éséc nec énézézua.

² Ini nene selia nemuac séc qahac kecaŋgic imuac niŋac ni nene selia ménda gumu énécmima namunec gumu énécmianj. Deguc imuhucyanec séha ménda seligima kecanzu.

³ Sucginaiguc nimbupuc waŋamuma méndén amuma euqac wamma kecanzu imuac niŋ, ini éréma kecma deguc acguc séwiac siŋiguc kecanzu. Haka imuhucyawac wamma dimuhuc nini baec icac haka ménda niŋtohoanzij hia zéwunec? Imi osiosiya.

⁴ Ic méhénéŋ ni Pauloac ic, duŋa ic méhénéŋ ni Apoloac ic zéanzu. Imuac ini baec ic zéma ic eŋomia ménda keczu me?

⁵ Imuhuc waŋkeczuiguc qesiénécmiwa acna melenjic. Apolo imi méré, néŋ Paulo ni imi méré? Niri imi Miŋ Kewuninanénj sécnira ai buŋa qenérécmiyu welenj qeŋe sac kecma méra énécmizic ini Miŋ Kewu niŋzénjéma keczu.

⁶ Ni héihimic wamba Apolo imi weric héwiŋ ai meyec.* Waŋu Anutunénj meyandi énécmiyec.

⁷ Imuac héihimic wawaŋa me weric héwiŋ wawaŋa imi eŋomia zézéya, néŋ meyandiyec Anutu iwac sac niŋgic eŋeŋa wammac.

---

* **3:6:** Girik aciguc; doku haimiyec.

⁸ Héihimic wawaña zéma weric héwiñ wawaña imi sécgira momacguc, ai meanzaoc séc ekac ekac boña érécmiyu memaocac hezac.

⁹ Niri imi Anutuac mérahéréra wamma i guc momacnec ai meanziñ, néñ ini imi Anutuac nene ai zéma Anutuac ama wanzu.

¹⁰ Ewa hiawac buña nuac néñec séc meriqe ic niñtegic qñtegyaguc ésécnec neñ ama baecya mindiñiwa teggéyu, tosranéñ imuac qahaiguc ama miyacgéanzu. Wañu ama memu imi eneñ dimuhuc mewñ imuac dindiñanec niñgésimu.

¹¹ Baec qambaña neñ héimindiñiwa hezac imi mia Yesu Kristo, imuac méñnéñ méñ imi waima méñac héimindiñi wammuc séc qahac.

¹² Wañu baec qambaña imuac qahaiguc goli me siliwa me hoc eeyaguc me ic hésa me ic haréña me tomocnéñ memuiguc,

¹³ kecma imuac hénia imi nalé yandanéñ hama mewininiyu hicñitegicmac. Nalé imuaru imi geric bélañ yandanéñ onoma aigina dimuhuc megic imuac hénia imi measarimac.

¹⁴ Méñac méñ gericnéñ zebipiyu solañanec heyu bakia hia memu, néñ

¹⁵ méñac méñ gericnéñ zema zedaru amaya qahac wammaciguc, eñeya imi goiya héima añgén timimac, néñ geric igucnec metec metecgia tanec wammac.

¹⁶ Ini Anutuac ocmuñ téréya keczu imi zéma Anutuac Uña téréyanéñ qeriginaiguc tacyac wañanzac imi ini ménda niñyacgézu me?

¹⁷ Anutuac ama imi téréya, imuac mia méñnéñ méñ Anutuac ocmuñ téréya imi mebirimac imi

Anutunéñ ic imi auyu qahac wammac. Ini imi ocmuñ téreya wanzu.

¹⁸ Ini ikoc ménda wañamumu. Onarunec ménéñ eñeya niñac niñu baec yomuac naléyaiguc niñtegit qin̄tegit ic wanzaciguc, memaamuma qelaña wammac. Walac imuhuc wammaguc niñtegit qin̄tegit ic héla wammacac hezac.

¹⁹ Baecac niñtegit qin̄tegit imi Anutuac muru qelaña tanec wanzac. Ac mén̄ yomuhuc ooyawac hezac imuac niñac imuhuc zézua;✧ Inéñ niñtegit qin̄tegit ic imi eñañ haka diwi qiwiliña iminéñ bétac ésécnec haima énépésianzac.

²⁰ Mén̄ imi yomuhuc, Miñ Kewunéñ niñtegit qin̄tegit ic ionac nin̄ñ imuac niñu haréña tanec wañanzac.✧

²¹ Iwawai moczoñ yanda imi onac buña kecénéc Mizac, imuac niñac baec ic onac niñgic mepé qepésiginaguc ménda wammac.

²² Paulo me Apolo me Kefa me baec kurumén̄ me kekec me humuc me deguc kekera me bian̄ hahaya imi moczoñ onac buña.

²³ Wañu ini imi Kristoac buña, Kristo inéñ Anutuac buña wanzac.

4

Yesuac Méliméli ic ionac welen̄ qe qe ai.

¹ Ini nonac niñac niñgic Kristoac welen̄ qe qe ic zéma Anutuac ac saña imuac ai ic wambin̄ac hezac.

✧ 3:19: Yop 5:13 ✧ 3:20: Leg 94:11

² Wañu ai buña kesa keczu imi eneñ ai imuac niñkumuma kenhéi hahéigina qahac memuac hezac.

³ Wañu ini me tosara nuac zégési néñanñic imuac nimba héla yanda ménda wanzac. Ni nenaoc acguc nena ménda zétecgé amuanzua.

⁴ Ni késpedesna mén ménda niñtegicanzua, néñ hakana imuhucya niñac ic solaña zénénéña ménda hezac. Wañu hia zétecgé némmacac hezac imi Miñ Kewunina momacguc sac keczac.

⁵ Imuac nalé yanda imi ménda hayunec, Miñ Kewunéñ ménda hayunec imi méñnéñ mén ic embac tosara ménda zégési énécmimu. Inéñ hama siñi tunumanñiguc musañ gégéya imi mewininima ewa qeriginaiguc ewa siñ hezac imi mewinini-mac. Nalé imuaru Anutunéñ ic embac eñac eñac mepési énécmiyu añgétimu.

⁶ Ninzén ninzén dacmuna hécna, eñaoc kenkésa hakésa ménda wamma séwi eñeñ ménda wammu niñac, ini ac ooyawac hezac imuac séñganñeñiguc ménda logima mamu zézéya imi nonac murunec nimma niñareñgému niñac, ni méra énécmimañ zé ni zéma Apolo nekañ suruc wamma séséc acwac wañ énécmizua.

⁷ Mérénéñ gési énécmima meyac énécmiyu séwi eñeñ wañkeczu? Wañu iwawai he énécmizac imuarunec ménda énécmimia méñnéñ mén hezac me? Qahacgucnec, moczoñ énécmiyu kesa kecma dimuhuc hénihénia igucnec eñañ buñawac heyecac ésécnec séwi eñeñ wañkeczu?

⁸ Ini mia bec tomeñ qeçe wañkeczu. Bec mérianñ yandaguc wañkeczu. Nini qahaciguc eñacnec

kecma ic kewu bec waŋkeczu. Nini imi iniguc momacnec ic kewu héla wamma kecbiŋ niŋac ini bec ic kewu héla wamma kecbunec zéma niŋziŋ.

⁹ Ni nimba Anutunéŋ Yesuac Méliméli ic nini humucac buŋa zétecgé nénécmimia tanec tete-giaiguc nonoporu mamayagina wanziŋ. Waŋu nini imi baec kurumeŋiguc kua meme uŋa zéma baec ic kicginaiguc ninicdesic wawaŋawac buŋa wanziŋ.

¹⁰ Nini imi Kristoac niŋac wamma ic qelaŋa wanziŋ, néŋ ini imi Kristoac qeriaiguc niŋtegi-c qinŋtegi-c ginaguc wanzu. Nini imi qeka meka wanziŋ, néŋ ini imi kucginaguc wanzu. Ini imi eebipiginaguc wanzu, néŋ nini imi maqeqeya wanziŋ.

¹¹ Hama éréma deguc imuac sura séc nini imi yaka doku niŋ humuma, séwi usu qahac nununesi waŋ nénécmiyu kiaŋ éséc kecanziŋ.

¹² Waŋu méraninanéŋ ai réwéria meanziŋ. Saec ac waŋ nénécmigic mozoc ac waŋ énécmianziŋ. Waŋu nununesi waŋ nénécmigic bisiqatéŋ waŋ énécmianziŋ.

¹³ Waŋu zébiri qébiri waŋ nénécmigic ac bakia goigina héima waŋ énécmianziŋ. Érékecma deguc nini imi baec ic moczoŋ yanda ionac nenesic tanec wamma kecziŋ.

¹⁴ Ni gamu qeqe waŋ énécmimaŋ zé kiwi yomi ménda oénécmizua, néŋ onac mia nambérac sorochéčna zéma nimma pakeŋ ac waŋ énécmimaŋ zé oénécmizua.

¹⁵ Kristoac qeriaiguc kiwi ic imi kilenŋ keczu, néŋ sugginaiguc hélacnec maŋgoc waŋ

énécmianzu imi sasala qahac. Wañu neñ imi Yesu Kristoac qeriaiguc buña suruc hiabia imi ku énécmima ini nena nambérac hécna ésécnec azi mema mihicñi énécmiyi.

¹⁶ Imuac ni zénañgé énécmizua. Wañanzua imuac séciguc méndacma wamma kecmu.

¹⁷ Ni hénia imuac niñac wamma mia Miñ Kewuac qeriaiguc nuac nañ sorocna wamma keczac Timoteo imi mélimiwa onac muru hazac. Wañu inéñ mia Kristo Yesuac qeriaiguc haka wañanzua imi zéma baera baera lelecgéma hénaroiñ ama séc emma ku énécmianzua imuac mia héiqeli énécmimac.

¹⁸ Onarunec tosiánéñ ni onac muru ménda hamañ éséc nimma séwi eñeñ wamma keczu,

^{19 (19a)} néñ Miñ Kewunéñ niñu sécgéyu focdac onac muru hamañ.

²⁰ Anutuac héñgaleñ ama areña yanda imi ac eñomiaiguc ménda hezac, néñ Uña téréyawac kuciguc hezac. ^(19b) Imuac niñac ni hama séwi eñeñ ic ionac inictegicma acgina qahac, néñ kucginaguc me qahac imi inictegicmañ zé ninzua.

²¹ Ini dimuhuc wañ énécmimañ niñac ninzu? Hihilocguc hamañ me goi héihéi zéma ewa bénzénéñ ewa qerinaiguc sécgénéñu hamañ?

5

*Kaiseroac hakanéñ hénaroiñ
mebiri énécmiyec.*

¹ Sucginaiguc kaisero haka hezac zégic niñi. Wañu kaisero imuhucya imi ic enia ionac sugginaiguc acguc ménda heheya. Ic mérñéñ eñeya

manꝓocyawac iniŋa wagicma i guc keczzac imuac mia zézuá.

² Waŋu ini séwi eŋeŋ wamma keczu. Haka imuac ewa biric ménda wanꝓu. Haka imuhuc waŋec imi suggina igucnec nesigic kembacnec, néŋ imuhuc ménda waŋkeczu.

³ Ni séwinanéŋ lakec keczua, néŋ qeri uŋananéŋ iniguc kecma imuaru keczua séc, haka imi waŋec i bec zétecgémizua.

⁴ Ini Miŋ Kewu Yesuac qaraiguc azorogic imuaru, ni acguc uŋananéŋ iniguc keczua. Miŋ Kewunina Yesuac kuc acguc imuaru keczac.

⁵ Ic imi Biria miŋinawac mériaiguc waimimia waŋec. Imi mia séwiya imi humuqai wammac, néŋ uŋaya imi Miŋ Kewunina Yesuac nalé yandaiguc keckec mihicŋimac niŋac imuhuc wammimia waŋec.

⁶ Séwi eŋeŋ waŋanꝓu imi haka hiabia qahac. Yis komodianéŋ falawa uha dokuyaguc imuac séc sécgéanzac imi ini ménda ninꝓu me?

⁷ Ini héni hénia igucnec yisginaguc qahac imuac deguc falawa uha qelia wambiŋ zéma, yis wahala imi giligic kendacmac. Naguc sacyaguc ogicma keŋkeŋa, kendonꝓ imuac ramaya Kristonéŋ doenina mema humuyec.

⁸ Imuac kendonꝓac tacbiŋ niŋ, yis wahala qahac, yis biria zéma kai ziliwenꝓaguc qahac, saméŋ héla zéma solanꝓa yisya qahac nema tacbiŋ.

⁹ Kaisero ic iniguc mutu qutulanꝓ ménda wammu niŋac nuac kiwiiguc oénécmiyi,

¹⁰ néŋ ac imuac hénia imi baec yomuac kaisero ic me hémbaoc ic me seŋkowu ic me baniarawac

mepé qepési ic imi méndagucnec ala wamma kecmu ninjac ménda zéyi. Imuhuc wambin zé baec yomi waima ken humuni sécgémacac hezac imuac mia imuhuc zézua.

¹¹ Imuhuc qahac, néj deguc oénécmizua imi yomuhuc; Ninzén ninzén dacmuna kecziñ zéanžu ionac sugginaiguc méjnén mén kaisero me hémbaoc me baniarawac mepé qepési wawaña me zébiri qébiri wawaña me doku seli nene ic me senkowu wawaña iniguc imi mutu qutulañ ménda wamma yaka acguc momacnec ménda nemu.

¹² Ni ic enia keczu imi némaciguc zégési wañ énécmiwinec? Imi osiosiya. Wañu hénarinj enañ sugginaiguc imi ménda ninjési amumuac hezac me?

¹³ Sénjagen ic imi Anutunén ninjési énécmimac, néj biria meme ic imi mia enañ suggina igucnec nesimigic mama kemmac.

6

Hénarinj sugginaiguc tualefic hicñiyu dimuhuc wammu.

¹ Onac muru méjnén alaya méjac késpedesic ac késa kecmac imi météré ic ionac muru ménda zéhicñima késpedesic ic ionac muru zéhicñimac me?

² Météré icnéñ baec ic zégési énécmimuac hezac imi ménda ninžu me? Baec séc ic embac moczoñ zétecgé énécmimuac hezaciguc, ac ai efefiadac mén heyu hia ménda zétecgému me?

³ Neñan imi kua meme un̄a zétecgéwiñac hezac imi ini ménda ninzu me? Imuac baecac ara efefia imi eñaooc hia niñgési wammuac hezac.*

⁴ Imuac, baecac kekeciguc ac mén̄ hicñiyu ini ic mén̄ hén̄aorin̄ sugcinaiguc niñgic mamaya wanzac imuhucyanéñ ara imi zétecgém̄ac niñac hia kumumimu me qahac?†

⁵ Ni gamugina nimmu niñac ac imuhuc énézézua. Sugcina igucnec ic mén̄ niñtegic qin̄tegencyaguc dacmuna eñan̄ ac hia zétecgém̄acac séc mén̄ méndagucnec kecénéc̄mizac me?

⁶ Dacmuna ninzén̄ ninzén̄giraguc néñ aciguc opocamuwic zé ic ninzén̄ ninzén̄gina qahac ionac muru hia kemmaoc me?

⁷ Ini eñawunec aciguc opoc amugic kápésicgina winiñu hicñitegirec. Imuac hén̄ia imi ini bec momacnec aciguc maunuyu gamu qeçeginaguc wandaczu. Néwécgeñ̄a, kápésicgina eñ bisigic hia wambacnec. Wañu waigic ikoc icnéñ iwawai onagiru hia wambacnec.

⁸ Imuhuc ménda wamma ini haka biria wañamuma ikoc wamma iwawai onagic amuanzu, néñ imi eneñ mia eñan̄ ninzén̄ ninzén̄ac dacmuna hécgina keczu.

⁹ Ic birianéñ Anutuac héngalen̄ ama aren̄a yanda imi mératéc ménda memuac hezac imi ini ménda ninzu? Ikoc wañ énécmiwu niñac, kaisero ic me, baniara mepé qepési ic me sasan̄giaiguc

---

* **6:3:** Girik aciguc; Wañu baec yomuac ara némac niñac toro-qema zéwiñnec? † **6:4:** Kiwi tosaraiguc; Hén̄aorin̄ sugcinaiguc ic enjomia mén̄ hia kumumigic ara imuac zégésigési ic wammac.

eu iniñ hénia qelogilogi ic me, embac ala me ic alawac inicbaoc wawaña me, icnéñ ic alayaguc kaisero wawaña me,

¹⁰ kowu nene ic me hémbaoc ic me doku selinéñ ewa soho wawaña me zébiri qébiri ic me diwi qiwiliñ ic imuhucyanéñ Anutuac héngalen ama areña yanda imi mératéc memuac séc qahac.

¹¹ Wañu suginaiguc ic imuhucya kegcic, néñ Miñ Kewu Yesu Kristoac qaraiguc neñañ Anutuac Uña Téréyanéñ zuac énécmima météré énécmima mesolañi énécmiyu keczu.

Qeri séwigina imi Anutuac buña.

¹² Ni haka sasalanec wammañ zé hia wammañac hezac, néñ wammañ séc moczoñ méra némmacac séc qahac. Haka sasalanec hia wammañac zénénéña, néñ ni haka méñnéñ ménéñ ménda waiwa méra bawu nopocmac.

¹³ Nenenéñ tomeñac wañu tomeñnéñ neneac wanzac, néñ Anutunéñ imi moczoñ metecgéyu qahac wammac. Séwinina imi kaiseroac ménda hezac, néñ imi mia Miñ Kewuninawac heyu, Miñ Kewunina imi mia séwininawac galen kecanzac.

¹⁴ Anutunéñ Miñ Kewunina humuc igucnec meqeliyec. Wañu iwac kuhanéñ neñañ muñguc meqeli nénécmimac.

¹⁵ Séwigina imi Kristoac séwi tasia wanzac imi ménda ninzu? Wañu Kristoac séwi tasia iminéñ dimuhuc melenjic hénia yanda embacac séwi tasia wammac? Qahac téngén.

¹⁶ Hénia yanda embacguc toro qemaciguc i guc séwi momacguc wammaocac hezac imi ménda

ninzu? Yomuhuc ooyawac hezac; Éréhécnéj séwi momacguc wammaoc.✧

¹⁷ Imuac bec Miñ Kewuguc toroqemac imi i guc uña momacguc wamma kecmaoc.

¹⁸ Kaisero haka imuac qizizingéma kecmu. Képésic wananzu sasala imi séwi busuninawac sénganğen hezac, néj kaisero icnéj eņeya séwiac kápésic wanzac.

¹⁹ Waņu séwigena imi eņac eņac qerigenaiguc keczac Uña téréya Anutuac murunec hahaya iwac ocmuñ téréya wanzac imi ménda ninzu? Ini imi séwiginawac miñina qahac.

²⁰ Ini imi boñhérégina meénécmimia wanzac. Imuac séwiginanéj Anutu ee héihéi wammimu.

7

Zammaréj memec héna ac.

¹ Acgina kiwiiguc oma néngic imuac zéwa niñgic; Ic méjnéj embac ménda mema kecmac imi hia,

² néj kaiseroac manam batuc hezac, imuac niñ ic séc embac mema kecmu. Waņu embac séc ic mema kecmu.

³ Waņu icnéj eņeya séwiya imi iniña ménda aņgég timimac. Embac acguc euya imuhucnec ménda wammimac.

⁴ Iniña imi eņeya séwiyawac miñ mañgocya qahac, néj euyanéj imuac miñina wanzac. Euya imuhucyanec eņeya séwiyawac miñ mañgocya qahac, néj iniñanéj imuac miñina wanzac.

⁵ Eñañ séwigena iniñgina me euginawac eñ ménda aņgég tiénécmigic. Zéwelec welecac efima

---

✧ **6:16:** Hén 2:24

nalé titiņa mihicjiwiņ niņac walac zéeminiņ wamma imuhuc waņgic tecgéyu muņguc toroqe amumu iminéj hia wammac. Eņaņ ewa siņgina helanzi amugic, Biria miņinanéj batucgé énécmiwac niņac.

⁶ Waņu ac imi qenaņgé wamma zézua, néj ménda zéseli énécmizua.

⁷ Ic moczoņnec ni ésécnec wamma kecmu niņac wanzua. Néj icya icya eņeya sese Anutuac murunec hahaya késa keczac. Méjnéj méjnac késa keru méjnéj méjnac késa keczac.

⁸ Ic embac ménda meamuma kecanzu zéma embac malé ionac mia yomuhuc zézua; Ienej ni éséc kecgic hia wammac.

⁹ Eņ kecgic séwiac siņginanéj geric bélaņa ésécnec onoyu hiabia qahac wammac. Sécgina imuhuc wanzaciguc eu iniņ meamuma kecgic sécgémac. Imuac niņac séwiac siņgina helanzi amuwiņac séc qahac waņu ic embac meamuma kecmu.

¹⁰ Žammaréj meamuma keczu onac mia yomuhuc zéseli énécmizua; (Žézé seli ac yomi nuarunec qahac néj Miņ Kewuarunec.) Embac imi icyawac murunec waimimia ménda wammac.

¹¹ (Néj waimimia wammaciguc ic méj ménda mema eņ kecmac me euyawac muru muņguc luae mihicji mimia waņu toroqemac.) Waņu icnéj imuhucyanec iniņa ménda waimimac.

¹² Ac yomi mia tosia ionac énézézua; (Waņu ac yomi nuarunec, néj Miņ Kewuarunec qahac.) Niņzéj niņzéj dacmuna méjnac muru iniņa méj Miņ Kewu ménda niņzéjgéma kecma euyaguc

momacnec kecmac niñ ewa siñ hemiyu iniña imi ménda waimimac.

¹³ Wañu embac méñac muru euya méñ Miñ Kewu ménda ninzéngeña kecma iniñaguc kecmanñ zé ewa siñ hemiyu euya imi ménda waimimac.

¹⁴ Euya Miñ Kewu ménda ninzéngeña keczac imi iniñawac ninzén ninzénanén métérémimac. Wañu iniña ménda ninzéngeña keczac imi euyawac ninzén ninzénanén métérémimac. Qahac wambacnec nambérac hécgina acguc solaña ménda wambunec, néñ deguc solaña kecgic nambérac hécgina imuhucyanec solaña keczu.

¹⁵ Néñ ménda ninzéngeña kecanzu ionac sugginaiguc eu iniñ méñnéñ wai amumaociguc wai érécmigic imuhuc wammaoc. Ic me embac imuhucya imi zézé seli iminéñ ménda ziki énécmizac. Néñ ini imi Anutunén luaeguc héihéré énécmiyec.

¹⁶ Imi mia embac gi Anutunén euga kekec héla mihicñi mimac me qahac imi ménda ninzañ. Ic gi imuhucyanec Anutunén iniña kekec héla mihicñi mimac me qahac imi ménda ninzañ. Imuac siñginawac ménda wammu.

¹⁷ Néñ Miñ Kewunén icya embacya séc ewa hiawac buña méndén énécmiyec imuac séciguc héna imuac me imuac unuruyec séc ténggén méndacma wammu. Ni hénaroiñ ama séc imuhuc zéseli énécmianzua.

¹⁸ Séwiiiguc séwi tasé heric heriraguc keru Miñ Kewunén hérémিয়eciguc séwi tasé hericheric haka waimac niñ ménda zénañgémimu. Wañu séwi tasé hericheric qahac keru Miñ Kewunén

hérémíyeciguc séwi tasé hericheric memac niñ ménda zénañgémimu.

¹⁹ Séwi tasé herichericguc kekec me séwi tasé hericheric qahac kekec iminéñ héla qahac, Anutuac héna acwac niñtohoma kekec iminéñ mia héla wanzac.

²⁰ Imuac niñ nanañ imuaru me imuaru nañu Miñ Kewunéñ héihéré miyeciguc nanañ imuacnec nañkecmac.

²¹ Gi welen qeçe kecnanec héihéré géñeciguc niñna iminéñ réwériga ménda wammac. Wañu kekec ziki sipacya qahac mihicñiwésémañ imuac héna ménéñ béréñgé géñu efima kekec ziki sipacya qahac imi hia mihicñiwésémañ.

²² Welen qeçe ic kerunec Miñ Kewuac qeriaiguc héihéré mimia wanzac imi welen qeçe keczac, néñ deguc Miñ Kewuac buña wamma keczac. Héna imuhucyanec miñ mañgoc kerunec héihéré mimia wañec imi miñ mañgoc wanzac, néñ Kristoac welen qeçe ic wañecac keczac.

²³ Ini bec boñgina memeya imuac niñ ic onac welen qeçe ménda kecmu.

²⁴ Dacmuna hécna, ménéñ ménéñ héihéré mimia wañec nalé imuaru areñ ménac ménéñ nañkerec areñ imuarunec namma Anutuguc momacnec kecmac.

Embac serañja zéma embac malé ionac pakeñ ac.

²⁵ Embac serañja ionac Miñ Kewuac ackuazéc ménéñ ménda kesa keczua. Wañu Miñ Kewunéñ ewa biric niñnéñu ménéñ ménéñ zéna qahac

kecanzua nenaoc mia nena niniñnawac zéwa niñgic.

²⁶ Neñ nimba nalé zéra waiyayaguc yomuac niñac ic méñnéñ kecanzac imuhucyanec kecmac iminéñ hia wammac.

²⁷ Imuac gi embacgaguc dérécgé érécmimiawac keczaociguc ménda waiwésémañ. Wañu gi embac qahac solañanec keczañguc embac memañ zé ménda nimbésémañ.

²⁸ Embac memañ zé mewésémañguc iminéñ késpedes ménda wammac. Wañu embac serañja méñnéñ ic memaciguc imi acguc késpedes ménda wammac. Wañu imuhucya ieneñ kekecginaiguc yéwéri sasala mihicñimu. Imuac niñ ni añgénéñ tiéncmimañ zé imuhuc zézua.

²⁹ Alahécna ac yomi zéwa niñgic; Nalé meducñiyu hotoñadac hezac, imuac niñ ic tosara embacginaguc ieneñ embac qahac ésécnec kecmu.

³⁰ Wañu siacanzu imi eneñ zésiacgina qahac ésécnec kecmu. Wañu ségiségi wañanzu imi eneñ ségiségigina qahac ésécnec kecmu. Wañu iwawai boñ meanzu imi eneñ iwawaigina qahac ésécnec kecmu.

³¹ Baecac iwawainéñ ai meanzu imi eneñ, niñgic imi ménda he énécmizac ésécnec wammac. Baec kurumeñ deguc hénzu imi hama keñu qahac wandacmac imuac mia.

³² Eneñ mia iwawai omaya imuac mia niñ érehéc ménda wamma kecmu niñac nimma zézua. Ic méñ iniña qahac kecanzac inéñ Miñ Kewuac ai niñac niñ goro wamma dimuhuc wamma Miñ Kewu ségiségi mihicñi mimañ zéma

nimmac.

³³ Iniñagucnéñ mia dimuhuc wamma iniña ségiségi mihicñi mimañ zéma baecac iwawai niñac niñgumbi niñguñ wañanzac.

³⁴ Wañu ewaya téma éréhéc wañanzac. Wañu embac seraña me embac ic ménda mema kekera méñnéñ Miñ Kewuac ai niñac niñgumbi niñguñ wamma eñeya séwi uñaya momacnec Miñ kewuac buña haimac, néñ embac icyagucnéñ dimuhuc wamma euya ségiségi mihicñi mimañ zéma baecac iwawai niñac niñgumbi niñguñ wañanzac.

³⁵ Ziki énécmimañ niñac ménda zézua, néñ ini solañanec kecmu niñac ac yomi énézézua. Ini solañanec kecma ewagina ménda héséñunec Miñ Kewuac howiacnec kekecgina haimimu niñac imuhuc zézua.

³⁶ Ic méñnéñ embac seraña eñeya buña qemimia hemiyuguc haka dindiñanec ménda wammianzac tanec wanzaciguc, wañu embac buñaya imi zammaréñ naléya ogicma embac yanda wamma keczaciguc imi ewa siña méndacma hia memac. Imi mia késpedes qahac. Iereñ imi kileñ meamumaoac hezac.

³⁷ Wañu ic méñnéñ ewayanéñ nimma embac imi ménda memañ zé niñ seligizaciguc, wañu kileñ memac niñac iwawai méñ ménda hinocgézaciguc, wañu eñeya séwiac siña imi hélanzi amumac ac séc kuha hemiyu ménda memañ zé ewaya zikizaciguc, imi acguc hia wanzac.

³⁸ Imuac embac seraña mezac imi haka hia wanzac, néñ embac ménda mezac imi haka séc

ménj ogicma hia wanzac.

³⁹ Embac ménj imi euyanénj kekecguc kecmac séc hésa qatéyaguc wanzac. Euya humuyu ic ménj me ménj memañ zé wammaciguc imi hia memac, néj Minj kewuac ewa sinjiguc wammac.

⁴⁰ Ninijnaguc imi eu qahac imuhucnec kecmac imi séc ménj ogicma ségiségyaguc wammac. Wañu ni nimba Anutuac Uña Téréya imi nuac muru acguc henénzac imuac niñac ac imi nuarunec sac qahac.

8

Baniarawac ohaihaiyawac ara.

¹ Baniarawac ireha imuac mulu haimimia imi hénia nindacma kecziñ imi niñyacgéma kecziñ. Wañu ninijn imi tétéc qequeac haka mihicñianzac, néj goi héihéi iminéj qenanjéac haka mihicñianzac.

² Méjnénj ménj enjeya niñac niñu ninijnaguc wammac imi, ac niñasarimacac hezac imi ménda niñasarimanec keczac.

³ Wañu méjnénj ménj Anutu goi héihéi wammianzac imi Anutunénj nimmianzac.

⁴ Imuac olémbañ banjarawac ireha imuac buña haihaiya imi mema neanzu imuac mia yomuhuc zéma ninziñ; Baniarawac ireha baec kurumenjiguc hezac imi moczoñ enomia. Anutu imi ménj qahac, néj momacguc sac keczac.

⁵ Baec me kurumenjiguc anutu zéénécmimia sasala hezac imi hélacnec. Anutu sasala minj kewu sasala keczu zézéya,

⁶ Néh kilen neňañ muru imi Anutu momacguc Maňgocnina sac kecnénécmizac. Iwarunec mia iwawai momac yanda hicñidarec. Waňu neňañ iwac wamma kecaňziň. Waňu imuacnec Miň Kewunina Kristo Yesu momacguc sac keczac. Waňu inéñnec iwawai momac yanda mihicñi énécmiyu kecgic neňañ acguc iwacnec kecaňziň.

⁷ Néh niniň imuhucya imi ic séc ménda késa keczu. Imuac niňac ic tosia ieneň banjarawac ireha imuac niňañgic séc nimmanec kecma nene newiň zé, yomi banjarawac ohaihaiya gezaň, zéma niň éréhécguc wamma negic eňañ ewa qeriginanéň kuc mama wamma zapi qeanzac.

⁸ Yaka neneac hakanéň nonagiru Anutu hosucgéwiňac séc qahac. Ménda newiňguc séc mén ogicma biriwiňac séc ménda hezac. Imuhucyanec newiňguc séc mén ogicma hiaruwiňac séc ménda hezac.

⁹ Néh técgina nimma kecmu. Ewa éréhéc ménda wamma ewa siňginawac séc wamma megic haka iminéň alahécgina bébélacgia tosara méwétécgé énécmiwac niňac.

¹⁰ Gi niniňgaguc néň banjarawac ireha imuac ocmuň qeriaiguc nene saméňa nema tacna, ic ninzéň ninzéňa bébélacgia ménéň mén imuhuc gémma kuc mema banjarawac ireha imuac nene saméň imi efima mema newac niňac.

¹¹ Haka imuhuc hicñimaciguc imi guac niniňganéň ninzéň ninzéň bébélacgia dacmunaga Kristonéň wammima humuyec i mebirimac.

¹² Gi mia imuhuc ninzéň ninzéň dacmunaga bébélacgia ewa qeriaiguc wizi ésécnec heniň

gévéséman̄ iguc imi Kristo kápésic wammizan̄ ésécnec wammac.

¹³ Imuac nenenéñ ninzén̄ ninzén̄ dacmunana mén̄ méwéctécgé mimaciguc, ni yan̄ busia méndagucnec nema dacmuna imi qonzonton̄ gégéya ménda mihicñi mima kecba nalé tetecgia hamac.

9

Yesuac Méliméli ic ionac nanangina.

¹ Ini nin̄gic, ni ziki sipacnaguc keczua me? Ni Yesuac Méliméli ic ménda wanzua me? Ni Miñ̄ Kewunina Yesu ménda héñi me? Miñ̄ Kewuni-nawac qeriaiguc ainawac héla hicñima kecanzu imi ini qahac me?

² Ini mia Miñ̄ Kewuninawac qeriaiguc Yesuac Méliméli ic ai buñanawac asé kiwi tanecac hicñima kecanzu. Imuac niñac ni ic embac tosia ionac muru imi Yesuac Méliméli ic ménda gezan̄ kecbiac, néñ onac imi Yesuac Méliméli ic hélawac kecanzu.

³ Zégési wañnéñanzu ionac mia yomuhuc zéma saiwa acna wañ̄ énécmizua;

⁴ Niri nene doku newicac qac buña mén̄ ménda zénérec mimiawac kecziç me?

⁵ Yesuac Méliméli ic tosia zéma Miñ̄ Kewuac munahéra zéma Kefa ieneñ̄ imi iniñhécgina kecénécmigic ai meanzu. Wañu nini imi imuhucyanec wamma kecbiñ̄ zé qac buña ménda zé nénécmimia wac kecziñ̄ me?

⁶ Wañu ni zéma Banaba niri sac séwiguc kekecac ai waima Anutuac ai sac mewic niñac qac buña ménda zénérec mimiawac kecziac me?

⁷ Wañu mérénénj ténginj ic kecma eneya soukiwa kiricma welenj qemac? Wañu mérénénj wainj ic himicma imuac gocmia ménj ménda menec wammac? Wañu mérénénj rama inicgalenj wamma ionac namu késanec ménda wammac?

⁸ Ni ac imi baec icac nanañiguc namma zézua me? Héna ac acguc imi ménda zéhicñizac me?

⁹ Moseac héna aciguc ac ménj yomuhuc hezac imuac mia imuhuc zézua; Burumakao ménjnéj padi gocmia tizizama séwéla qétimaciguc ufcinéj kuaya ménda osomu, néj waigic nemac. Ini niñgic, Anutunénj burumakao ionac niñac ewa goro wanzac me?

¹⁰ Moczoñj ic neñañj niñac ménda zéyec me? Hélaacnec, imi mia ic neñañj niñac imuhuc ooyawac hezac. Imuac niñac ai patoma keczac inénj héla niñac niñkumuma patomac. Wañu metocgézac i acguc nena buña henémamac zéma niñkumuma metocgo wammac.

¹¹ Nini onaru qeri uñawac iwawai himirinj. Wañu ic imuhucyanénj onarunec séwiac iwawai mewinñiguc, niñgic sécnina ogicma kunenj yanda meziñ tanec wammac me?

¹² Tosia ienenj onarunec séwiac iwawai imi memu niñac zéénécmimia wañu niri imi imuac séc imi ogicma kilenj imuhuc hia wambicac hezac, néj Kristoac buña suruc hiabia imi neuña qahac saima kemmac niñ wamma qac buña zénérecmiyec séc ménda wamma imuac me imuac osimaguc kilenj yéwéri imi bisiqaténj

wamma kecanzic.

¹³ Ocmuḡ téréyaiguc ai meanzu imi eneḡ oc-
muḡ téréya imuaru nene mihicḡima neanzu.
Waḡu zaki téréyaiguc weneḡ qeḡe ai meanzu imi
eneḡ zaki téréya imuac buḡa haihaiya imi sécgina
séc meanzu imi ini ménda ninzu?

¹⁴ Héna imuhucyanec Miḡ Kewuninanéḡ
yomuhuc zéma zéseli nénécmiyec; Buḡa suruc
hiabia zézé ic imi eneḡ buḡa suruc zézé ai
iminéḡnec séwiginawac kekec qenanḡé wamma
kecmu.

¹⁵ Waḡu ni wawaḡawac séc me memeyawac
séc imuhucya imuhucya méḡ ménda wamma
meanzua. Ac imuhuc zéma oénécmizua imi
mia ini imuac séciguc waḡ némmu niḡac ménda
zézua. Qahacḡucnec, osima humumaḡ zé hia
humumaḡ, néḡ iwawai méḡac méḡ ménda
zéwelec énécmimaḡ. Imuhuc wambinec méḡnéḡ
méḡ iwawai zéhiaruanzua imi mematiti wambac
niḡac.

¹⁶ Ai imi mia nuac qacnaiguc hainénéḡa, imuac
niḡac hetecḡémaḡac séc qahac. Buḡa suruc hi-
abia imi ménda zéau énécmimaḡiguc imi saec-
naguc wammaḡ. Hénia imuac niḡac, buḡa su-
ruc hiabia zéauanzua hakana imuac mia zéhiaru
amumaḡac séc qahac.

¹⁷ Ni ai imi nena ewa siḡnawac mewinec
kecma imuac bakia mewinec, néḡ nena ewa
siḡnawac qahac, néḡ niḡkinzéḡ waḡ némma ai
buḡa zénénéḡa iwac mia meanzua.

¹⁸ Imuac ainawac bakia imi némac? Ni buḡa
suruc hiabia zéau énécmianzaḡa séc boḡteḡic
zéau énémima buḡa suruc hiabia imuaru héima

namma haka méñac méñ wawañawac séc bujana qenéñec imi méñ ménda aňgétianzua. Wañu ai meanzua iminéñ mia ainawac boña wanzac.

¹⁹ Ni ic momac yanda ionac muru taséna qahac solañanec kecanzua, néñ ogicma sasala énépésimañ zé kileñ welen qeqeginawac opocamuma kecanzua.

²⁰ Yuda ic ionac muru imi Yuda ic tanec wañi imi Yuda ic énépésimañ zé imuhuc wañi. Wañu héna acwac méra bawaiguc kecanzu ionac muru imi ni héna acac bawaiguc ménda kecanzua, néñ ic héna acwac bawaiguc kekera ésécñec wañi imi, héna acac méra baciguc keczu imi énépésimañ zé imuhuc wañi.

²¹ Ic enia kecanzu ionac muru imi ni héna ac qahac ménda kecma néwécgeña Kristoac héna ac imuac méra bacyaiguc kecanzua, néñ ic héna ac qahac kecanzu ionac tanec wañi imi, ic héna ac qahac imi énépésimañ zé imuhuc wañi.

²² Ic ninzéñ ninzéñgina bébélacgia ionac muru imi ic ninzéñ ninzéñ bébélacgia tanec wañi imi, ic ninzéñ ninzéñ bébélacgia énépésimañ zé imuhuc wañi. Ic hénia hénia ionac muru ic hénia hénia tanec wañi imi, tosara aňgéñgina timañ zé imuhuc me imuhuc wañi.

²³ Ni buña suruc hiabia imuac wamma haka hénia hénia méndacma wañanzua imi, ni nenaoc acguc buña suruc hiabia imuac héla imi ic embac tosara iniguc momacñec memañ zé imuhuc wañanzua.

²⁴ Sombeñ yandaiguc nogicna gogicba aria wamma moczoñ usuññec keñanzu, néñ sugcina igucñec momacguc sac onogicma bakia meanzac

imi ini ménda niñtegičzu? Ini acguc bakia mewin zé imuhuc usuñec kemmu.

²⁵ Ariac ic eneñ onogicbiñ zé sigi hénia hénia kecanzu. Wañu imi eneñ zunzariñ mizicmizicya houmacac hezac imuhucyawac orucginaiguc haimimu niñac wamma imuhuc wañanzu, néñ neñañ mia iwawai ménda houhouyawac mewin zé imuhuc wañanzin.

²⁶ Hénia imuac niñac ni nenaoc hénia hezac imi ménda héñtegičma sicsaoc ménda keñanzua. Wañu ni zika qemañ zé sawaiguc méragina sicsaoc gilianzu ésécñec ménda qeanzua.

²⁷ Néñ ni ic tosara onac ackuazéc zéau énécmima kecma nena gorosonja wambi niñac séwinanéñ welen qe qe kecmaç niñ imuac siñ qewa hiñgaru kecanzua.

10

*Pakeñ ac Israel ionac wawan
meme igucñec hahaya.*

¹ Alahécna, ini iwawai yomi ménda niñasarimanec kecmu niñac ménda wanzua. Esañ ambéc hécnina ieneñ moczon hosusuac amiaiguc kemmu kondun doku namuñaguc qericma keñgic.

² Wañu moczon Mosearu toroqegic hosusu zéma kondun doku qeriaiguc naec énécmiyec.

³ Wañu nene téréya imuhucyanec nema kecgic.

⁴ Wañu ieneñ imi, Kristo qeri uñawac zamanziñ kecanzac inéñ méndac énécmiyu zamanziñ imuacñec mia qeri uñawac doku imuhucyanec nema kecgic.

5 Néñ kileñ, ionarunec zañgégina moczoñec séc ionac imi Anutunéñ ségiségi ménda wamma baec kéra kérésiaiguc unuyu humudacgic.

6 Wañu imi mia ieneñ haka biria siña nimma wañgic ésécnec neñañ imuhucyanec ménda wamma kecbiñ niñac haka imuhucyanéñ sésécac hicñi nénécmiyec.

7 Ionac murunec tosara ésécnec ini baniarawac welenj qeque ic ménda wammu. Haka imuhucyawac wañgic, ac yomuhuc ooyawac hezac; Ic embac ieneñ mama tacma nene zéma doku selia nema yacma nezéléléñ aria mezu.✧

8 Wañu ionac sugginaiguc tosara ésécnec kaisero haka ménda wambiñ. Kaiwe ai meme momacguc imuaru ic embac 23,000 humuma madacgic.

9 Wañu Miñ Kewunina manam batuc ménda wammiwiñ. Ieneñ imuhuc wañgic mokoleñ eneñ inigic humudacgic.

10 Wañu ionarunec tosanéñ wañgic ésécnec ñindic ñuduc ac ménda zému. Ieneñ imuhuc zégic metecmetec miñinanéñ metecgé énécmiyu qahac wandacgic.

11 Ionaru haka hicñiyec imuhucyanéñ séséc wañ nénécmizac. Wañu baec yomuac nalé teteçgiawac kecañziñ neñañaru pakeñ ac wañ nénécmimac niñ kiwiiguc ooyawac hezac.

12 Imuac mia nañselizua zéma ninzu imi eneñ mama unuwac niñac técgina nimma kecmu.

13 Ic séc hicñi énécmianzac manam batuc imuhucya sac onac muru hicñi énécmianzac. Anutu imi ménzézé ménzézéya qahac imuac niñac

---

✧ **10:7:** Mmh 32:6

manam batuc sécgina ogicogicya imi ménda waiyu hicñi énécmimac. Wañu manam batuc hicñi énécmimacac séc hia nañselimu niñac néngacma keñkeñawac héna mihicñi énécmimac.

Baniarawac olémbañ.

¹⁴ Imuac mia inicsoroc sorochécna ini baniarawac welenj qeçe ai imuac mia héñacya mema kecmu.

¹⁵ Ic niñtegitic qinñtegitic ginaguc énézéanzua ésécnec ac wañ énécmizua. Eñaçoc mia ac énézézua imi niñgésigic.

¹⁶ Sokociguc mériañac waiñ doku, mériañ ac zéma neanziñ imi Kristoac sacya amunec qamunec haka qahac me? Wañu saméñ méndémma neanziñ imi Kristoac séwi busia amunec qamunec haka qahac me?

¹⁷ Nene saméñ héña momacguc heyu saméñ momacguc amunec qamunec wamma neanziñ, imuac niñac nini sasalanéñ séwi busu momacguc wamma kecanziñ.

¹⁸ Séwiiguc Israel ic embac keczu ionac niñgic, mulu haima neanzu imi eneñ zaki téréyawac buña amunec qamunec ménda wamma kecanzu me?

¹⁹ Ac imi dimuhuc niñac zézua? Iwawai baniarawac haimimia imi iwawai héla wanzac me? Wañu baniara eñeya imi iwawai héla wanzac me?

²⁰ Imuhuc qahac. Ic enia ieneñ mulu haianzu imi Anutuac buña qahac, néñ kuwic onac haianzu. Ni ini kuwic iniguc amunec qamunec wamma kecmu niñac ménda wanzua.

²¹ Ini Miñ Kewuac sokoc igucnec* zéma kuwicac sokoc igucnec momacnec nemuac séc qahac. Wañu Miñ Kewuac zaeiguc zéma kuwic ionac zaeiguc momacnec toroqema nemuac séc qahac.

²² Me neñañ imuhuc wammanec kecma Miñ Kewu nimbupuc mihicñi miwiñ me? Kucninanéñ kuha ogiczac me?

Ninzéñ ninzéñ ic ionac keckec solaña.

²³ Iwawai moczoñ hia wambiñac séc, néñ iwawai moczoñnéñ méra ménda nénécmidacmac. Iwawai moczoñ hia wambiñac séc, néñ iwawai moczoñnéñ ménda nañgé nénécmidacmac.

²⁴ Méñnéñ méñ eñeya nañgé amumañ zé ménda hochoc ai memac, néñ tosara onac nañgé énécmimañ zé hochoc ai memac.

²⁵ Ini nénagémba sombenjiguc yañ beric busia haigic heyu ewa qerigina solañanéñ yomi omaya me kuwicac buña zéma ménda qesiamuma eñ boñ mema oma nemu.

²⁶ Hénia imi yomuhuc; Baec zéma iwawaiya imuaru sécgéma hezac imi moczoñ Miñ Kewuarunec.☆

²⁷ Ic enia méñnéñ héihéré énécmiyu amayaiguc emmuiguc, wéségina iguc iwawai haigic hezac imi imuac me imuac ewa qerigina solaña niñac wamma zéqesi ménda wamma efima hia nedacmu.

²⁸ Wañu ic méñnéñ yomi baniarawac mulu haimimia zéma énézémaciguc imi, énézémac i zéma iwac ewa qeria solaña niñac wamma iwawai imi ménda nemu.

---

* **10:21:** Waiñ sokoc. ☆ **10:26:** Leg 24:1

29 Genğa qahac, néñ iwac ewa kėtiñ kėtiñawac zézua. Némac niñ ic méñac ewa qeri solañanéñ hakana ziki sipacya qahac imuac zégési wañnémmac me?

30 Ni ewa hia nimma amunec qamunec wammañiguc mérénéñ némac niñac hakana ewa hia zézeyaguc imuac niñac zébiri néñu nimbinec?

31 Imuac ini nene zéma doku nemu, me haka méñac méñ wammuiguc imi, Anutuac edamuyawac niñac wamma memu.

32 Ini Yuda ic me Girik ic me Anutuac hénáorin ieneñ inicma qonzontonj géwu niñac solañanec kecmu.

33 Haka hénia hénia wammañ séc, ic hénia hénia ewa hia mihicñi énécmima, nena nañgé amumañ zé hochoc ai ménda mema, ic sasala nañgé énécmimañ zé hochoc ai meanzua ni ésécnec wañ énécmigic Anutunéñ ionac añgégina tiénécmimac.

11

1 Ni Kristoac haka kéréndéñ méndac mianzua ésécnec ini imuhucyanec nuac haka méndacma wammu.

Mepé qepésiac haka solaña.

2 Ini ai hénia hénia meanzu séc ni niñqeli némma mératéc haka ku énécmiyiac séciguc tohoma kecanzu imuac niñac mepési énécmizua.

3 Wañu yomi méñ zéwa niñasarimu niñac wanzua; Icyá icyá ionac orucgina imi Kristo wanzac. Wañu embacac oruha imi icyá wanzac. Wañu Kristoac oruha imi Anutu wanzac.

⁴ Ic méhñéñ oruc usuyaguc zéwelec ai me bianjac ara zéauau ai mezac imi enjeya oruha Kristo gamu mihicñi mizac.

⁵ Wañu embac méhñéñ oruc usuya qahac eñnec zéwelec ai me bianjac ara zéauau ai mezac imi oruha keczac icyawac gamu mihicñi mizac. Wañu embac imi oruc zucya moczoñ mericdacma keczac tanec imuhuc éséc wanzac.

⁶ Imuac embac méhñéñ oruha usuya qahac kecmaciguc oruc zucya imi mericdacmac me hézérac gédacma kecmac. Wañu embac imi oruc zuc qahac kecmañ zé gamuya nimmaciguc oruc usuyaguc kecmac.

⁷ Ic imi Anutuac tanec zéma edamuya wanzac imuac oruhaiguc usuya kileñ ménda haimacac hezac, néñ embac imi icyawac edamuya wanzac.

⁸ Ic imi embac igucnec ménda memeyanéñ embacnéñ ic igucnec memeya.

⁹ Wañu ic imi embacac niñ wamma ménda mihicñiyec, néñ embac imi icac wamma mihicñiyec.

¹⁰ Hénia imuac niñac zéma kua meme uña ionac niñac wamma embacnéñ méra bacginaiguc keczac imuac asé kiwiya oruc usuya haima kecmac.

¹¹ Wañu Miñ Kewuninawac qeriaiguc imi ic qahac embacnec ménda kecanzac. Wañu imuhucyanec embac qahac icnec ménda kecanzac.

¹² Embac icarunec hicñiyec[☆] ésécnec ic acguc embacarunec hicñiyec. Néñ momac yanda imi Anutu arunec.

¹³ Ini eñaoc niñgésigic embac méhñéñ oruc

☆ **11:12:** Hén 2:21

usuya qahac Anutu zéwelec wammiyu hia sécgémac me?

¹⁴ Wañu ic méñnéñ oruc zuc horua hemiyu iminéñ eñeya gamuya mihicñi mianzac imi ewa siñginawac boñ zalianéñ hia ménda ku énécmizac me?

¹⁵ Wañu embac onac oruc zucgina imi usu buñawac énécmiyec imuac niñ embac méñnéñ oruc zuc horua hemiyu, edamuyaguc wanzac.

¹⁶ Méñnéñ ac imi qemañac zéma yomuhuc nimmac. Haka imuhucya imi nini me Anutuac hénaorin neñañguc ménda hezac.

Min Kewuninawac saméñ téréya.

¹⁷ Ini azoroanžu nalé imuaru ménda nañgé amuanžu, néñ mebiri amuanžu imuac niñac ini ménda zéhiaru énécmima zézé seli ac méñ yomi énézémanžé wanzua.

¹⁸ Walac imi ini hénaorin toçgoanžu nalé imuaru sugcinaiguc héndéñ héndéñ hicñianzac zégic nimma ac tosara imi ninzéñgézua.

¹⁹ Wañu nimba Anutunéñ niñu tuñ diminéñ solañ keczu imi hicñitegicmac niñ sugcinaiguc eñac eñac tuñginaguc téamuma kecmuac hezac.

²⁰ Hélawac zéwa niñgic; Ini momacnec azoroanžu nalé imuaru imi Min Kewuac saméñ newiñ zé ménda azoroanžu.

²¹ Némac niñ, tosara imi eñañ nene késama hama eñac eñac walac negic tosara imi yaka niñ humumanec kecgic tosara imi doku selinéñ ewa soho mihicñi énécmiyu keczu.

²² Eñañ yaka neneac ama imi hocma imuhuc wañanžu me? Imi qahac wañu, Anutuac

hénaorinac ninġic mamaya waŋu maqeqeya gamu qeġe mihicŋi énécmianzu me? Némac ac énézémanġ? Zéhiaru énécmimanġ? Qahacgucnec! Yéwéri imuac zéma ménda zéhiaru énécmimanġ.

²³ Imi mia hénia yomuhuc ninac; Ni haka ku énécmiyi imi mia Miŋ Kewuarunec meyi. Miŋ Kewu Yesunéh siŋi méné Miŋ Kewu Yesu késagic imuaru saméŋ mema

²⁴ ewa hia ac zéma kuma yomuhuc zéyec; Yomi imi séwi busuna onac buŋa. Niŋqeli némma haka yomi wammu.

²⁵ Saméŋ negic tecgéyu waiŋ sokoc imuhucyanec nema yomuhuc zéyec; Sokoc yomi imi zikiziki qelia sacnanéh memeya. Nemu séc niŋqeli némma haka imi wammu.

²⁶ Ini saméŋ zéma waiŋ sokoc imi mema nemu séc Miŋ Kewuac humuc buŋa imi zéauma kecġic inéh liliŋgéma hamac.

²⁷ Hénia imuac mia méŋnéŋ méné Miŋ Kewuac saméŋ me sokoc imi haka sicsaocyaguc nemac imi Miŋ Kewuac séwiya zéma sacya nesoho soho-awac késpedes mihicŋimac.

²⁸ Imuac méŋnéŋ méné eŋeya ninġési amumaguc saméŋ imi nema sokoc imi mema nemac.

²⁹ Méŋnéŋ méné Miŋ Kewuac séwiya zéma sacya ménda héŋasarima nemac imi eŋeya késpedes nemac tanec wammac.

³⁰ Hénia imuac ninac suginaiguc sasalanéh kuc mama zéma hafiginaguc wamma keczu. Waŋu tosara imi bec gau seli mihicŋima keczu.

³¹ Neŋaŋ ninġési amuyiŋiguc ménda ninġési nénécmiwacnec.

³² Waᅇu neᅇaᅇ niᅇgési nénécmimac iguc imi zéqindiᅇi waᅇ nénécmimac. Imi mia baec ic iniguc momacnec zétecgé nénécmiyu késpedesninaguc ménda wambiᅇ niᅇac imuhuc waᅇ nénécmianzac.

³³ Imuac dacmuna hécna saméᅇ newiᅇ zé azoromu nalé imuaru imi mambéc amumu.

³⁴ Méᅇ imi neneac wammiyu walac eᅇeya amaiguc nemac. Azoazoro sícsaocya waᅇgic késpedes ginaguc zéénécmiwac niᅇac. Yéwéri tosara imi ni nenaoc kec hama zémindiᅇimaᅇ.

12

Qeri uᅇawac sese.

¹ Dacmuna hécna ini qeri uᅇawac sese imuac hénia niᅇasarimu niᅇac waᅇzua.

² Ini becnecc ic enia kecgic imuaru siᅇginanéᅇ héihéré énécmima onagiru baniara ac ménda zézéya imuhucyawac muru rouc wamma kendacgic.

³ Imuac ni zéasari énécmizua; Méᅇnéᅇ méᅇ Anutuac Uᅇaguc ac zéanzac imi Yesu imi saecac buᅇa imuhuc ménda zémac. Waᅇu Uᅇanéᅇ ménda naᅇgé énécmiyu méᅇnéᅇ méᅇ Yesuac Miᅇ Kewuna zémacac séc qahac.

⁴ Ewa hiawac ai buᅇa imi hénia hénia, néᅇ Uᅇa imi momacguc.

⁵ Ai memecac nanaᅇgina imi hénia hénia, néᅇ Miᅇ Kewugina imi momacguc.

⁶ Ai haka imi hénia hénianéᅇ icya icya ionac muru ai haka imuac me imuac moczoᅇ wamma meanzac imi Anutu momacguc.

⁷ Waᅇu ic miᅇ sꅇc naᅇgꅇ énécmimaᅇ zꅇ Uᅇa téreyanéᅇ aiginaiguc eᅇeya mewinini amuanzac.

⁸ Méᅇac imi Uᅇa téreyawac murunec niᅇtegic qᅇᅇtegicac ackuazꅇc, méᅇac imi Uᅇa Téréya iminéᅇnec mia niniᅇ hénia héniauwac ackuazꅇc,

⁹ waᅇu méᅇac imi Uᅇa Téréya iminéᅇnec ninzꅇᅇ ninzꅇᅇ, méᅇac imi Uᅇa Téréya iminéᅇnec hafi zepa mehia hiaruac ai buᅇa seseya,

¹⁰ Waᅇu méᅇac imi kiwi méréra memeyawac kuha, méᅇac imi Anutuac bianaᅇc ara zꅇzꅇ, méᅇac imi uᅇa hénia hénia inictegic tegira, méᅇac imi ac méréra zꅇzꅇ, méᅇac imi ac méréra imuac hénia melemma zꅇasac asariac ai buᅇa énécmiyec.

¹¹ Ai haka imi moczoᅇ Uᅇa Téréya momacgucnéᅇ medacanzac. Waᅇu eᅇeya ewa siᅇa méndacma méndémma icya icya énécmianzac.

¹² Ic neᅇaᅇ séwinina imi momacgucnéᅇ séwininawac tasia imi sasala hemizac. Waᅇu séwiac tasia imi sasalanéᅇ séwi momacguc hemizac ésécnec Kristo acguc imuhucyanec.

¹³ Nini imi Yuda ic me Girik ic, welenᅇ qeᅇe ic me miᅇ maᅇgoc waᅇamuma kekera, moczoᅇ Uᅇa Téréya momacguc néᅇnec* naec nénécmiyu séwi momacguc wamma Uᅇa momacguc imi doku ésécnec nénécmiyu neyiᅇ.

¹⁴ Waᅇu séwi imuac tasia imi momacguc qahac, néᅇ sasalanec.

¹⁵ Waᅇu hénanéᅇ ni méra qahac, imuac séwiiguc ménda toroqꅇqeya zꅇwacnec séwiiguc ménda toroqꅇqeya hia wammac me?

---

* **12:13:** Me momacgucac qeriaiguc.

16 Waᅇu gezacnéᅇ ni kic qahac imuac séwiiguc ménda toroqeqeya zéwacnec séwiiguc toroqeqeya hia ménda wammac me?

17 Séwi howiacnéᅇ kic wammaciguc hétéᅇ hicᅇiyu dimuacnec nimmac? Waᅇu séwi moczoᅇnéᅇ hétéᅇ niniᅇa wammaciguc dimuacnec héméᅇa nimmac?

18 Waᅇu Anutunéᅇ ewa siᅇa méndacma séwi tasia héniá héniá séwiiguc haiyu hezac.

19 Séwi tasé momacguc sac hewacnec séwi eᅇeya dimuaru hia hemac?

20 Imuac séwi taséhéra imi sasalanec, néᅇ séwi imi momacguc.

21 Waᅇu kicnéᅇ mérawac ni gi qahac hia kecmaᅇ zéyu, orucnéᅇ hénawac ézéma gi qahac ni hia kecmaᅇ zémacac séc qahac.

22 Névéciguc, séwi tasé tosarawac niᅇni mamaya tanec wanᅇu, néᅇ imi moczoᅇ aiginaguc sasala.

23 Waᅇu séwininawac taséhéra maqeqeya imuhucyawac niᅇni eeginaguc waᅇu usu hiabianéᅇ héiénécmanziᅇ. Waᅇu séwi tasé gamuginaguc imuhucyawac niᅇni héla waᅇaᅇzac.

24 Waᅇu séwi tasé tanecgina hiabia ieneᅇ imi imuac me imuac zéwelecmuac ménda hezac. Anutunéᅇ séwi tasé mamaya ionac eegina ogicma héima séwinina imuhuc areᅇgéma meyacgé nénécmiyec.

25 Waᅇu imuhuc meyu séwi tasé eᅇac eᅇac ménda méndéᅇ amuma séc momacguc galeᅇgé amuma kecanᅇu.

26 Tasia méᅇnéᅇ qeᅇzeᅇ qeyu tosara moczoᅇ

imuhucnec momacnec geriwa niňanzu. Waňu tasia méňnéj edamuyaguc waňu tosara moczon imi momacnec ségiségi waňanzu.

²⁷ Ini imi Kristoac séwi zéma séwi taséhéra wamma keczu.

²⁸ Anutunéj imi hénarinj héra neňararu ai ic yomuhuc kumu nénécmiyec; Walac imi Yesuac Méliméli ic, imuacnec bianac ara zézé ic, ai imuacnec kiwi ic zéma kiwi méréra memeya, zéma hafi zepa mehiaharuac ai buňa seseya, zéma qenaňgé ai, zéma galenj ai, zéma ac méréra zézé ai imuhucnec hai nénécmidarec.

²⁹ Momac yanda Yesuac Méliméli ic wanzinj me? Momac yanda bianac ara zézé ic wanzinj me? Momac yanda kiwi ic wanzinj me? Momac yanda kiwi méréra meme ic wanzinj me?

³⁰ Momac yanda hafi zepa mehiaharu ic wanzinj me? Momac yanda ac méréra zézé ic wanzinj me? Momac yanda ac méréra imuac hénia zéauau ic wanzinj me?

³¹ Waňu ini ai buňa seseya, séc méň tosara onogicma eňeňa wanzac imuac qerigina hélacnec ewa ewa wammu.† Waňu ni hénia méň tosara onogicma solanja wawaňawac zéwa niňgic.

13

Goi héihéiac haka.

¹ Ni baec ic zéma kua meme uňa ionac ac hénia héniaiguc ac zémanec kilenj goi héihéi qahac kecuaiguc, ni imi gonjon qacqaraguc zéma ainj hétéňaguc tanec wanzua.

---

† **12:31:** Me nimbupuc waňanzu.

² Waņu ni bianḡac ara zéma ac saņa moczoņ zéma ninin moczoņ niņasarima imuacnec ninzén ninzén baec boņa mén hia ézéwa yacma kemmacac séc késa keczuaiguc kileņ goi héihéi qahac keczuaiguc imi ni eņomia wanzua.

³ Waņu nena iwawai moczoņ méndén énécmianzua iguc, waņu imuacnec séwina gericiguc hai énécmiwa zedaruguc kileņ goi héihéi qahac keczuaiguc imi héra mén ménda késakeczua.

⁴ Goi héihéinén nalé horua bisiqatén waņ énécmianzac, goi héihéinén gum bénzénzén waņ énécmianzac, waņu nimbupucya qahac, waņu tétéc qeqe qahac, séwi eņeņ qahac,

⁵ Géréņu nézén qahac, ewalima késa kekec qahac, kiu séléléc wammiyu qeri biric ménda ninzac, késpedes késa kekec qahac.

⁶ Imi birianén sécgéma keņu ewa hia ménda nimma ac hélawac wamma ségiségi waņanzac.

⁷ Goi héihéinén yéwéri momac yanda bisiqatén wamma iwawai moczoņ ninzénģéma iwawai moczoņ niņkumu wamma iwawai moczoņiguc naņselimac.

⁸ Goi héihéi imi tetcgiaya qahac hema emma kecmac, néņ bianḡac ara qaiyu, ac méréra acguc tecgyu, ninin momacnec qahac wandacmac.

⁹ Nini hénia bakia sac niņasarima bianḡ ac imi bakianec zéanzin.

¹⁰ Imuac hénia howia hélanén hicņiyu bakianec zézéya imi moczoņ tecgedacmac.

¹¹ Ni komocnaiguc imi nambérac ésécnec ac wamma nambérac ésécnec niņtegicma nambérac

ésécnec niŋaŋi, néŋ ic kuney wamma nambérac haka silic imi hetecgédari.

¹² Nalé yomuaru imi nini wikiŋiguc héŋanziŋ ésécnec méiméiyawac héŋanziŋ, néŋ nalé hahaya imuaru imi musunina séc aŋambiŋ imuhucyanec hémbiŋ. Deguc imi bakia sac niŋasarianziŋ, néŋ nalé imuaru imi Miŋ Kewunéŋ ni niŋyacgé néŋanzac ésécnec ni solanjanec niŋasarimaŋ.

¹³ Imuac ninzéŋ ninzéŋ zéma niŋkumu zéma goi héihéi haréwéc imi nalé séc hemac, néŋ sugginaiguc goi héihéinéŋ éréhéc orogicma eŋeŋa wanzac.

14

Bianac ara zézé zéma ac méréra zézéyawac sese.

¹ Goi héihéiac héná imi seliseli wamma méndacmu. Wanju qeri uŋawac sese hénia hénia niŋac wammu, néŋ ai buŋa sasala imuarunec Anutuac gezac qézéŋ acwac niŋgic eŋeŋa wanju imi zéhicŋiwiŋ zé seliseli wammu.

² Ic ménŋ ac méréra zéanzac imi Uŋa téréyanéŋ wammiyu ac saŋa zéyu ic tosara eneŋ hénia ménda niŋasarianzu. Imuac niŋac inéŋ ic onac ménda énézéanzac, néŋ Anutuac ézéanzac.

³ Néŋ Anutuac bianac ara zéhicŋianzac imi eneŋ ic onac énézéma zénaŋgé énécmima meme seli ac wan énécmima héibélaç qéibélaç wan énécmianzac.

⁴ Ac méreraiguc ac zéanzac inéŋ eŋeya naŋgé amuanzac, néŋ Anutuac ackuazéc zéhicŋianzac inéŋ hénáoriŋ meyac énécmianzac.

⁵ Ni imi ini moczoŋ ac méréra zému niŋac wanzua, néŋ Anutuac bianŋac ara imi niŋgic tosara onogicma eŋeŋa waŋu sasala zéhicŋimu niŋac wanzua. Ac méréra zéma hénaoriŋ naŋgé énécmimaŋ zé hénia ménda melemma zéhicŋi wanzaciguc Anutuac bianŋac ara zéanzac inéŋ i ogicma kunaŋa wanzac.

⁶ Imuac dacmuna hécna ni onaŋu hama hénia zéauayawac ara zéma niŋiŋ zéma bianŋac ara zéma pakeŋ ac ménda zéma ac méréraiguc ac énézéwa iminéŋ dimuhuc naŋgé énécmimac?

⁷ Kuŋa me mimisule, iwawai kekecy a qahac imuhucyanéŋ legic maraya dindiŋanec ménda qaru mérénéŋ legic imuac hénia niŋtegicmac?

⁸ Waŋu témuŋnéŋ hétéŋ sicsaocya qaru mérénéŋ yaréac zéréŋ qéréŋ hia wammac?

⁹ Ini imuhucyanec ezelaŋ ginanéŋ ac niŋtegicbiŋac séc imuhucya ménda zégic ac zézégina imi dimuhuc niŋasarimu? Acgina eŋ zégic sawaiguc keŋsohozac.

¹⁰ Ac ewa hénia hénia baeciguc hezac, néŋ ac ewa hénia qahac ménŋ ménda hezac.

¹¹ Imuac ic méŋnéŋ zéyu ni imuac hénia ménda niŋasarimaŋiguc ni imi ac zézac iwac muru ic enia wamba i acguc nuac muru ic enia wammac.

¹² Imuac ini acguc Uŋawac ai buŋa niŋac waŋanzu. Imuac hénaoriŋ naŋgé énécmiwiŋ zé sécgé énécmimac niŋ seliseli wammu.

¹³ Imuac ac ewa méréraiguc zéanzac imi ac melenŋ melenawac kuha niŋac zéwelec wammac.

¹⁴ Ni ewa méréraiguc zéwelec wammaŋiguc imi mia qeri uŋananéŋ zéwelec wanzac, néŋ nuac

ewa qerinanéh héla ménda mihicnjizac.

¹⁵ Imuhuc wañu dimuhuc wammañ? Ni Uñananéh zéwelecma ewa qerinanéh momacnec zéwelecmañ. Wañu uñananéh legic héimima ewa qerinanéh momacnec legic héimimañ.

¹⁶ Imuhuc ménda wambésémañiguc imi uñaganéh mériañ ac énézévésémañiguc ic sese imuhucya qahac kecañzu imi eneñ gi némac ac zézañ imi ménda niñasarima dimuhuciguc guac ewa hia ac nimma hélacnec hia zémac?

¹⁷ Gi ewa hia ac hia zézañ, néñ acga iminéñ tosara ménda nañgé énécmimac.

¹⁸ Ni ini moczoñ onogicma ac méréra hénia hénia sasala zéañzuawac Anutu ewa hia ézézua.

¹⁹ Wañu hénarioñ amaiguc tosara ku énécmimañ zé ackuazéc éréhécdac ewa qerinanéh niñasarizac imuac hia zémañ, néñ ac méréra 10 tausenjac séc horua zémañ zé nimba mamaya wandaczac.

²⁰ Dacmuna hécna niñtegitic qñtegiticiguc imi kokoc éséc ménda wammu, néñ Haka biriaiguc imi kokoc éséc wammu. Niñtegitic qñtegiticiguc imi ic kuneñ éséc wammu.

²¹ Héna aciguc yomuhuc ooyawac hezac; Miñ Kewunéh yomuhuc zézac; Ni ac méréra zéañzu ionac ezelañgina zéma ic enia ionac kua tasé mema ic embac yomi énézémañ, néñ kileñ ménda niñtohomu.*

²² Imuac ac méréra imi ninzéh ninzéh ic onac buña qahac, néñ ic enia ionac asé kiwi wanzac.

---

* **14:21:** Yes 28:11, 12

Anutuac biançac ara imi ic enia onac qahac, nêñ ninzêñ ninzêñ ic ionac buña wanzac.

²³ Imuac hênaoriñ momac yandanêñ tocgêma momacnec ac méréraiguc zémuiguc ic tosara imuac hénia ménda ninzu imi eneñ zéma ninzêñ ninzêñgina qahac imi eneñ éréma inicma ewagina sohozac ménda zému?

²⁴ Wañu momac yanda eneñ Anutuac biançac ara zêhicñima tacmuiguc imi, ic enia me omaya éréma ic momac yanda ionac murunec zéqindiñi ac zéma gésigési ac wañ énécmimia wammac.

²⁵ Wañu ewa qeriginaiguc niniñ musañ musañgia imi usuya auyu hicñitegiru Anutuac sicgémima mepésimima Anutunêñ hélacnec sucginaiguc keczac zéma zéaumu.

Ai areña méndacma mepé qepési ai memu.

²⁶ Imuac dacmuna hécna dimuhuc wambin? Ini azoromu séc legic zéra zéma pakeñ ac zéma ackuazéc zéauauya zéma ac méréra zéma ac melenj melenj momacnec heanzac imuac imi moczoñnéñ nanjé amuwij zé wamma memu.

²⁷ Méñnéñ ewa méréraiguc ac zémaciguc éréhéc me haréwéc sac wai énécmigic zému. Wañu momacnec qahac, nêñ ic méñnéñ zéyu tecgéyu ic méñnéñ zémac. Wañu méñnéñ hénia melemma énézémac.

²⁸ Ac melenj méñ ménda keczaciguc hênaoriñ amaiguc ara qaiyu bénzêñ kecmac, nêñ zémañ zé eneyanec Anutuaru zémac.

29 Waņu Anutuac bianḡac ara zéhicḡianzu imi bianḡac ara zéwiḡ zé ic éréhéc me haréwécnéḡ zému. Waņu tosara imi nimma niḡésimu.

30 Waņu ic ménḡ momacnec taczac iwac muru Uḡa téréyanéḡ ackuazéc zéaumaciguc, walac hénima zézac inéḡ waima bénzéhḡnec tacmac.

31 Ini momac yanda ninḡ héiqelima qeri efi mihiḡḡimu niḡac bianḡac ara imi areḡa méndacma ic ménḡnéḡ zéyu tecgéyu ménḡnéḡ zéyu kemmac.

32-33 Anutu imi ai memaḡ zé sicsaoc qahac, néḡ luaeyaguc meanzac. Imuac niḡac bianḡac ara zézé ic ionac uḡahécgina imi bianḡac ara zézé ic ionac méra bawu kecma luaeguc mambéc kecanzu.

Météré ic momac yanda azoazoroiguc waḡanzu ésécnec

34 embac eneḡ hénarḡḡiḡ sugginaiguc acgina waima bénzéhḡnec kecmu. Ionac imi ac zému niḡac ménda zéénécḡmimia. Waņu hénac aciguc hezac séc euhécgina méra bacginu kecmu.

35 Ninḡ ménḡac ménḡ héiqeliwiḡ zé wanzuiguc imi eḡaḡ amaiguc euhécgina qesiénécḡmimu. Embacnéḡ hénarḡḡiḡiguc ac wawaḡa imi gamuyaguc wanzac.

36 Anutuac ackuazécnéḡ onac murunec hiḡḡiyec me eḡacnec sac kecḡic hiḡḡi énéḡcḡiyec?

37 Onarunec ménḡnéḡ eḡeyawac niḡu kua meme ic wanzac me Uḡa téréyayaguc wanzaciguc imi ac oénécḡmizua yomi kewuac zézé seli ac imuhuc zéma niḡtegicmac.

38 Ménḡnéḡ ménḡ hénia yomi ménda niḡtegicmaciguc ic imi ménda niḡmimia wammac.

39 Imuac dacmuna hécna ini Anutuac bianḡac ara imi zéhicḡiwiḡ zé seliseli wammu. Waņu ewa

méréraiguc ac zézé imuac neuḡ ménda héimu.

⁴⁰ Ai haka hénia hénia moczoḡ sécyá ménda ogicma ai areḡ méndacma wamma memu.

15

Kristo humuc igucnec qelima yarec.

¹ Dacmuna hécna buḡa suruc hiabia énézéyi imuac ku énécmiwa ninzu. Imi mia ini bec anḡétigic. Anḡétima imuac qeriaiguc naḡselima kecanzu.

² Ini ackuazéc neḡ énézéyi imi eḡ ménda ninzénḡéma selianec késa kecziuguc imi ninzén ninzén imuac qeriaiguc anḡénḡina tiénécmimia wammac.

³ Ni néḡu meyi imuac mia walac onac énézéyi. Kiwi téréyáiguc hezac séc Kristonénḡ késpedescinawac wamma humuyec.

⁴ Humuyu téḡḡégic kiwi téréyáiguc hezac séc ai meme haréwéc waḡu muḡḡuc humuc igucnec qelima yarec.

⁵ Yacma walac Kefawac hicḡimiyec. Imuacnec tohotoho ichéra 12 ionac hicḡi énécmiyu héḡḡic.

⁶ Imuacnec ninzénḡ ninzénḡ dacmuna 500 azoroma kecgic winini énécmiyu momacnec héḡḡic. Ionarunec sasalanénḡ qeliqeli keczu, néḡ efefianénḡ humugic.

⁷ Imuacnec éréma Yakobo hicḡimiyu héḡḡec. Waḡu imuacnec Yesuac Méliméli ic momac yanda hicḡi énécmiyu héḡḡic.

⁸ Tetecḡiaiguc naléna ménda héiyunec kembraḡu téma hicḡiyi nidac imuhucya acḡuc hicḡinéḡu héḡi.

⁹ Ni imi Yesuac Méliméli ic ionac sugginaiguc mamayagina téngéj. Ni Anutuac hénaorin ununesi wañ énécmiyi imuac niñac Yesuac Méliméli ic zéma nurugic nimba ménda sécgéanzac.

¹⁰ Wañu Anutuac ewa hia igucnec ni sécna wamma kecanzua. Ewa hiawac buña néjéc imi eñ ménda heyu ni Yesuac Méliméli ic momac yanda onogicma ai kunéj yanda meyi, néj imi mia nena qahac, néj niguc momacnec kecanzac Anutu iwac ewa hia igucnec.

¹¹ Neñ me ieneñ imuhuc zéau énécmi ini imuhuc ninzégéma keczu.

Humuc ic ionac qelima yacyac.

¹² Kristo imi humuc igucnec qelima yarec imuhuc énézeni niñgicguc dimuhuc sugginaiguc tosanéñ humuc igucnec qelima yacyac imi ménda hezac zéanzu?

¹³ Humuc igucnec yacyac ménda hewacnec Kristo acguc muñguc ménda yacbacnec.

¹⁴ Kristo ménda yareciguc ackuazéc nini zéauanzin imi eñomia wanzac. Wañu ninzén ninzégina imi acguc eñomia wanzac.

¹⁵ Wañu imuacnec nini imi Kristonéñ humuc igucnec meqelimiya yarec zéma héipuc ac wañ énécmiyin hénia imuac niñac Anutuac héipuc ic ikochéra keczin imi hicñitegiru ninicdabunec. Humuc igucnec yayac qahac wambacnec Anutunéñ Kristo humuc igucnec muñguc ménda meqeliwacnec.

¹⁶ Humuc igucnec yacyac ménda hezaciguc Kristo acguc humuc igucnec ménda meqelimiya yacbacnec.

17 Kristo imi humuc igucnec ménda meqelimiya yabacnec ninzén ninzégina imi acguc enomia wañu ini késpedes qeriaiguc kecgicac kecbunec.

18 Wañu Kristoac qeriaiguc humuma keczu imi acguc qahac wandacbunec.

19 Kristoac qeriaiguc neñañ niñkumu wañanzin iminéñ baec yomuac sac wambacnec ic embac sugginaiguc neñañ imi tosara onogicma ewa bir-icninaguc wambiñnec.

20 Néñ Kristo imi hélacnec humuc igucnec qelima yarecac gau seli keczu ionac héla gocmia walac walac wanzac.

21 Humuc imi icac murunec, imuhucyanec humuc igucnec yacyac imi acguc icac murunec hahaya.

22 Adamwac qeriaiguc ic embac moczon humugic ésécnec Kristoac qeriaiguc ic embac moczon kecec mihicñimu.

23 Wañu areña zézéya séc méndacma hicñi énécmimac. Walac imi héla gocmia méréra Kristo, imuacnec Kristonéñ liliñgéma hayu iwac buña kekera.

24 Imuac andiaiguc imi nalé tetcgia hamac. Inéñ ic kewuya kewuya zéma ic qac buñaguc zéma kuc buñaguc imi moczon mebiri énécmima héngaleñ ama areña yanda imi mañgocya Anutac muru haimimac nalé imi mia hamac.

25 Inéñ ic kewu kecmanec hazéchéra moczon eñeya héna duandiaiguc onopocmacac hezac.

26 Wañu hazécya nalé tetcgiaiguc qemacac hezac imi humuc.

27 Anutunéñ iwawai moczon iwac héna duan-

diaiguc onopocdarec.☆ Imuac iwawai moczoŋ héna duandiaiguc hezac zéyec nalé imuaru iwawai moczoŋ iwac héna duandiaiguc onoporec Anutu eŋeya imi ménda toroqema zéyec imi hicŋitegiczac.

²⁸ Iwawai moczoŋ iwac héna duandiaiguc onopocmac nalé imuaru imi naŋa eŋeya acguc iwawai moczoŋ héna duandiaiguc onoporec iwac muru sigémimacac hezac. Imi mia Anutunéŋ iwawai momac yanda imuac miŋina kecma iwawai moczoŋ imuac qeriaiguc acguc sécgémac kecmac niŋ imuhuc waŋec.

²⁹ Qahac waŋu, humuc ic ionac niŋac wamma doku naecanzu imi eneŋ némac wammu? Waŋu humuc ic ieneŋ kileŋ ménda yacmuiguc némac niŋac ic embac humuc ic ionac niŋ wamma doku naec haka waŋanzu?

³⁰ Waŋu nini némac niŋac zérabéra qahaiguc emmanec kecbiŋ?

³¹ Dacmuna hécna, ni Kristo Yesu Miŋ Kewun-inawac qeriaiguc mepé qepésina wanžu onac niŋac wamma zéhiaru amumanec kecma ni kaiweya kaiweya humuanzua.

³² Ni Efeso ama areŋa yandaiguc baec icac niŋkumu niŋacnec sac wamma yaŋ zécginaguc yaré waŋiiguc imi némac héla ménŋ hicŋinémac? Humuc igucnec yacyac ménda hezaciguc oraŋ humuwiŋac hezac, imuac nezéléléŋ wammanec kecbiŋ hia zéwiŋnec.☆

³³ Ikoc waŋ énécmiwu niŋac, ic ala biria eneŋ haka hiabia mesohoanzu.

☆ 15:27: Leg 8:6 ☆ 15:32: Yes 22:13

³⁴ Ewa solañaguc lilingéma kápésic ménda wamma haka solañə wamma kecmu. Onarunec tosiánəñ Anutu ménda nimmianzu imuac gamugina nimmu niñac imuhuc zézua.

Séwi qelia humuc igucnec yacyacwac buña.

³⁵ Tosianəñ yomhuc gezañ zému; Humuc ienəñ dimuhuc muñguc yacmu? Wañu séwi tanecgina imi dimuhucyanəñ yacmu?

³⁶ Ac qelaña zézé ic ini! Iwawai gocmia qe-saanzu iminəñ ménda humumaciguc imi kekecyaguc muñguc ménda érémac.

³⁷ Wañu iwawai himicanzu imi kecma érémacac hezac iwawai howia imuac ménda himicanzu, nəñ padi me tosara imi gocmianec himicanzu.

³⁸ Wañu Anutunəñ eñeya ewa sinjiguc tanecgina énécmima gocmia hénia hénia imuac séc tanecgina hénia hénia hai énécmiyec.

³⁹ Séwi tanecgina acguc imuhucyanec qahac, eñac eñac. Méñ imi icac séwi, méñ imi yañ onac séwi, méñ imi nei onac séwi, wañu méñ imi lambéc onac séwi.

⁴⁰ Séwi tanec tosara imi Kurumeñarunec, séwi tanec tosara imi baecarunec, wañu kurumeñiguc kekera ionac edamugina imi séc méñ, wañu baeciguc kekera ionac edamugina imi séc méñ.

⁴¹ Kaiwe asaha imi séc méñ, maso asaha imi séc méñ, méñni sikiluac asaha imi séc méñ, wañu méñni sikilu eñəñ edamugina imi eñac eñac.

⁴² Humuc igucnec yacyac imi acguc imuhucyanec. Himicanziñ imi humuma qahac

wawaņa, waņu imuacnec yacyacwac buņa imi ménda humuma qahac wawaņa.

⁴³ Iwawai eeya qahac imuhucyanén himicma iwawai edamuyagucnén yacbiņ. Iwawai bébélacgia himicma iwawai selianén muņguc yacbiņ.

⁴⁴ Séwi busunén himicma uņawac tanecnén muņguc yacma kecbiņ.

Séwi busuac tanera hezac, imuac uņawac tanera imi acguc hezac.

⁴⁵ Yomuhuc ooyawac hezac, Ic walac hicņihicņiya Adam imi séwiac ic kekecyaguc waņec.✧ Waņu Adam tetecgia hahaya imi kekec énémimiawac uņa waņec.

⁴⁶ Waņu walac imi uņawac buņa qahac, nén séwiyaguc, imuac andiaiguc hahaya imi uņawac buņa wanzac.

⁴⁷ Walac imi baeciguc hicņiyec imuac baecarunec. Andiaiguc hahaya imi kurumeņ igucnec hahaya.

⁴⁸ Baecarunec imi moczoņ baecac buņa tanec, kurumeņarunec imi moczoņ kurumeņac buņa tanec ésécnec.

⁴⁹ Waņu nini imi imuhucyanec baec icac murunec tanec meyiņ imuhucyanec kurumeņ icac murunec tanec mewiņ.

⁵⁰ Dacmuna hécna ac méņ yomi zéwa niņgic; Sac zéma séwi busunén Anutuac héngalen ama areņa yanda imi mératéc ménda aņgén timac. Waņu houhouyanén iwawai ménda houhouya imi mératéc ménda aņgén timacac hezac.

✧ 15:45: Hén 2:7

⁵¹ Ninzu, neñ onac muru ac saña méñ zéwa niñgic; Nini moczoñ gau seli ménda hewiñ, néñ témuñ tetcgiawac qaru focdac élanzañ nec melemma qelia wambiñ.

⁵² Tomuñ qaru humuc ic eneñ iwawai ménda houhouyanéñ muñguc qelima yacmu. Wañu neñañ acguc melemma qelia wambiñ.

⁵³ Séwi houmacac hezac yominéñ séwinina ménda houhouyawac usu éséc nec héini hiñgacmac. Humucac buña yominéñ hehe seliac buña héimac.

⁵⁴ Houhouyawac buña yominéñ hehe seliac buña héiyu humucac buña yominéñ kekec seli héimac nalé imuaru imi, Anutuac kuhanéñ ogiru humuc imi qécgé mimia wammac imuhuc ooy-awac hezac imi moczoñ seligidacmac.*

⁵⁵ Humuc gi néma kucganéñ ogicqogic wambésémañ? Humuc gi waiga dimua?*

⁵⁶ Humucac waiya imi késpedesic, wañu késpedesic kuha imi hena ac wanzac.

⁵⁷ Neñañ Miñ Kewunina Yesu Kristonéñ nec ogicqogirawac kuc nénécmianzac Anutu iwac muru ewa hia ac ézézua.

⁵⁸ Imuac dacmuna soroc hécna seligima namma hérékeñ héréha ménda wamma nalé séc Miñ Kewuninawac ai seliseli wamma memu. Imi mia onac kuc qeçe ai iminéñ Miñ kewuac qeriaiguc eñ nec ménda sohomac.

16

Méra énécmiawac haka.

---

* 15:54: Yes 25:8   * 15:55: Hos 13:14

¹ Deguc yomi imi ic embac téréya ionac sese tocgému imuac ara; Ni bec Galatia hénarın énézéyi imuac séciguc ini imuhucyanec wammu.

² Sondaya Sondaya* ini eñac eñac soukiwa mi-hicñigic saméñaguc he énécmiyu séc goiya héima toroqema haigic tacmac. Eñ kecñic onaru hawa soukiwaguc qutulañéwu niñac.

³ Onaru hamañ imuaru ic tosarawac niññic sécgéyu kiwi énécmima méli énécmiwa sese imi mema Yerusalem kemmu.

⁴ Wañu nuac niññic sécgéyu ni acguc kembra Ieneñ niguc momacnec hia kembin.

Eñeya méra mimac niñ énézéyec.

⁵ Ni Makedonia baec imi qericma kemman zé wanzua imuac Makedonia baec qericma kemmaguc onac muru hama inicman.

⁶ Hama iniguc kecman gezan. Iniguc kecba nalé sanğeña imi hia kendacmac. Imi mia imuhuc wamba eneñ mia hénana mindinima méli néñu imuaru me imuaru kemman.

⁷ Min Kewunéñ niñu sécgéyu onac muru hama iniguc nalé tosara kecman zé ninzua. Imuac mia nalé yomuac imi onogicmanec hotonadac inicman zé ménda wanzua.

⁸ Ni Efeso ama areña yandaiguc kecba ai meme 50 imuac kendor wammac zéma ninzua.

⁹ Hénia imi yomuhuc; Ai kuneñ yanda hélaguc sasala mihicñimanac séc nagu béréngé néñu, hazéc ic acguc sasala hicñima keczu imuac mia imuhuc ninzua.

---

* **16:2:** Girik aciguc; Sondawac ai meme walac walaha séc.

10 Timoteonéñ onaru hamaciguc héngalen wammigic bac yandi yandi ménda wamma sugginaiguc kecmac. Ic imi ni ésécnec Miñ Kewuac ai seliseli wamma meanzac hénia imuac niñac imuhuc wañmimiawac hezac.

11 Imuac iwac niñac niñgic mamaya ménda wammac. Wañu luaeguc mélimigic nuaru lilingéma hamac. Ni zéma ninzén ninzén dacmuna hécna imi iwac mambéc kecziñ.

12 Ninzén ninzén dacmuna Apolo iwac imi dacmuna tosara iniguc onac muru kemmu niñ hatac sasala zénañgé miyi, néñ nalé yomuac imi kemman zé kileñ ménda efizac. Wañu nalé méñac niñu sécgéyu hamac.

13 Ini qeriginanéñ técgina nimma kecma ninzén ninzéniguc nañseligima ic hélawac séc seligima kecmu.

14 Wañu ai memu séc goi héihéiyaguc mema wammu.

15 Ini Sitefana zéma héná géséhéra ieneñ Akaia baeciguc walac walac ninzén ninzén ic embac wañgic imi zéma météré ic embac welen qeénécmiwiñ zé efiñzu imi ini ninzu. Imuac ini zénañgé énécmizua.

16 Ic embac imuhucya zéma tosara momacnec ai mema kucqeçe wañan zu séc acgina niñtoho wañ énécmimu.

17 Stefano zéma Fotunata zéma Akaiko ieneñ imi onac wañ néñu kic tanecgina késama hayic ewana hiaruyu kecanzua.

18 Ieneñ imi ni zéma ini momacnec ewa qerinaiguc ségiségi mihicñi nénécmigic. Imuac ini ic imuhucya imi niñénécmimu.

Tetecgiawac yaizézé ac.

¹⁹ Asia baeciguc hénaorij tunja tunja keczu imi enej onac yaizézégina zézu. Akila zéma Priska zéma amagiraiguc hénaorij tocgoanzu imi enej acguc Miñ Kewuninawac qeriaiguc onac yaizézégina zézu.

²⁰ Ninzénj ninzénj dacmuna momac yanda acguc yaizézégina zézu. Imuac enaoc kiricne téréya wanamuma yaizézégina zéamumu.

²¹ Yomi Paulo ni nena mérananéj oma yaizézégina zézua.

²² Ménénéj ménj Miñ Kewu goiya ménda héimac imi saecyaguc wammac. Miñ Kewunina gi hawésémañ!†

²³ Miñ Kewu Yesu Kristoac ewa hianéj iniguc hema kecmac.

²⁴ Goi héihéinanéj Kristo Yesuac qeriaiguc tunj iniguc momacnec hema kecmac. ‡

---

† **16:22:** Aram aciguc; Marana ta. ‡ **16:24:** Kiwi méranéj ooya tosaraiguc kiwi yomuac tetecgiaiguc, Hélacnec! ogic hezac.

SISIPAC AC QJELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665